

[Hanne Budtz.]

vil vi dog gerne medvirke til at forsøge, om det var muligt at skabe en bredere tilslutning, end der åbenbart findes i dag, og derfor vil vi i dag stemme for det af det ærede medlem hr. Poul Møller fremsatte forslag til dagsorden. Jeg kan på det ærede medlem hr. Thestrups og egne vegne meddele, at vi ikke kan stemme for det ærede medlem hr. Diderichsens ændringsforslag.

Svend Haugaard: Der er sagt adskilligt her i dag, og meget ud fra videnskabens aspekter. Jeg skal kun komme med en ganske enkelt sidebemærkning til det spørgsmål. Jeg har haft det held at blive vist rundt på Island af en af Islands største kendere af Islands natur og historie, og jeg tror, det vil gå enhver, der har prøvet det, sådan, at man vil være i tvivl om, hvorvidt denne særlige tone, som er i de islandske håndskrifter, overhovedet kan forstås rigtigt, hvis ikke man har et indgående kendskab til islandsk historie og islandsk natur, ikke mindst da til den historiske slette, Thingvellirsletten, hvor, som man siger oppe på Island, stenene fører menneskelig tale og jorden har sjæl. Jeg tror, man skal spørge, om ikke denne direkte kontakt med sprogets oprindelse, dette indgående kendskab til landets ganske særegne natur og kendskabet til folkets tankegang og hele indstilling er helt afgørende for overhovedet at forstå håndskrifterne rigtigt.

Der næst et par mere folkelige betragtninger. Jeg har haft lejlighed til igennem en årrække at undervise voksen dansk ungdom, og jeg har gentagne gange spurgt dem om deres kendskab til håndskrifterne. Det er mit indtryk, at enten ved de slet intet om dem, eller også har de i alt fald kun deres viden fra ganske korte læseogsudpluk af sagaerne. Jeg har også haft lejlighed til at undervise voksen islandsk ungdom, og dér stiller sagen sig unægtelig noget anderledes. Man har nævnt adressen fra de 1.178 særlig kyndige danske. Jeg tror næsten, jeg tør sige, at disse islandske unge, der kommer direkte fra folket, gennemgående har et lige så stort kendskab til de islandske håndskrifter, som det vil være tilfældet for en meget stor del af vore akademikere. Jeg har haft lejlighed til at

besøge islandske hjem og set, hvordan der på hver eneste boghylde står de islandske sagaer, har set, hvordan der kommer oplag efter oplag af disse sagaer i et folk, der i indbyggertal ikke er større end Århus. Det ærede medlem hr. Poul Møller siger, at man skulle sætte sig ind i de 1.178 videnskabsmænds tanker, og det skal man naturligvis, men man skal også sætte sig ind i det islandske folks tanker. Har man prøvet det i tilstrækkelig grad? Har man prøvet på i det hele taget at forstå den islandske situation? Nye tider fejrer hen over Island. Der har for bare en generation siden været græstørvhuse; i dag står der moderne jernbetonhuse, der er de eneste, der kan stå imod jordrystelserne, og selv på det gamle bispesæde, Skálholt, står en moderne jernbetonkirke. Har man set dette, og har man set deres eneste museum med dets meget pæuvre historiske minder, så må man sammenligne med vort væld af historiske minder. Det eneste, de har af virkelig værdi, er det, de ikke har — i alt fald ikke endnu — nemlig håndskrifterne.

Der er i denne sag slået temmelig stærkt på nationale strenge og derunder også på en uvilje mod Island, og jeg tror, det er muligt, at man i forbindelse med en folkeafstemning kunne skabe en så stærk national hetz, at selv de, der ikke anede, at der overhovedet var noget, der hed islandske håndskrifter, ville komme ud at demonstrere. Men det er usagligt, det er forkert, og man påtager sig et meget alvorligt ansvar ved at belaste forholdet mellem det islandske og det danske folk, og jeg tror, at de, der overvejer at gå til domstolene med sagen, endnu en gang burde betænke dette forhold.

I den danske offentlighed er der meget lidt kendskab til Island. Man ved f. eks. næppe, at dansk er skolefag deroppe, det eneste land uden for Danmark, hvor det er tilfældet. Man tænker næppe over Islands meget vanskelige placering med ret stærk påvirkning fra USA på den ene side og Norden på den anden side og Islands absolutte ønske om stadig at være knyttet til Norden. Man ved næppe, at islændinge i stort tal søger her til landet, netop fordi de gerne vil uddybe og bevare kontakten, og man ved næppe noget om, hvilken modtagelse danske får, når de kommer til Is-